

Moster

Du skulde have kjendt *Moster!* hun var yndig! ja, det vil sige, hun var slet ikke yndig, som man forstaaer ved at være yndig, men hun var sød og rar, morsom paa sin Maade, rigtig til at snakke om, naar der skal snakkes og gøres lystig over En, hun var til at sætte lige ind i en Komædie, og det ene og alene fordi hun levede for Komædiehuset og hvad der rørte sig derinde. Hun var saa hæderlig, men Agent *Fab*, som *Moster* kaldte *Flab*, kaldte hende komædiegal.

»Theatret er min Skolegang!« sagde hun, »min Kundskabs Kilde, derfra har jeg min opfriskede Bibelhistorie: »»*Moses*««, »»*Joseph og hans Brødre*««, det er nu Operaer! Jeg har fra Theatret min Verdenshistorie, Geographi og Menneskekundskab! Jeg kjender fra de franske Stykker Pariserlivet – slibrigt, men høist interessant! hvor har jeg grædt over »»*Familien Riquebourg*«, at den Mand skal drikke sig ihjel for at hun kan faae den unge Kjæreste! – Ja hvor mange Taarer har jeg dog grædt i de halvtredsindstyve Aar, jeg har havt abonneret!«

Moster kjendte hvert Theaterstykke, hver Coulisse, hver Person, der traadte op eller havde traadt op. Hun levede kun rigtig i de ni Komædie-Maaneder. Sommertiden uden Sommer-Skuespil var en Tid, der gjorde hende gammel, medens en Komædieaften, der trak ud over Midnat, var en Forlængelse af Livet. Hun talte ikke som andre Folk: »nu faae vi Foraars, Storken er kommen!« »der staaer i Avisen om de første Jordbær.« Hun derimod forkyndte Efteraarets Komme. »Har De seet, nu er Theaterlogerne til Auction, nu begynde Forestillingerne?«

Hun regnede en Bopæls Værd og gode Beliggenhed efter hvor nær den laae Theatret. Det var hende en Sorg at forlade det lille Stræde bag Theatret og flytte hen i den store Gade lidt længere derfra og der boe i et Huus, hvor hun ikke havde Gjenboer.

»Hjemme maa mit Vindue være min Theater-Loge! man kan da ikke sidde og gaae op i sig selv, Mennesker maa man dog see! men nu boer jeg, som jeg var flyttet ud paa Landet. Vil jeg see Mennesker, maa jeg gaae ud i mit Kjøkken og sætte mig op paa Vasken, kun der har jeg Gjenboer. Nei, da jeg boede i mit Stræde, der kunde jeg see lige ind til Hørkræmmerens, og saa havde jeg kun tre hundrede Skridt til Theatret, nu har jeg tre tusinde Garder-Skridt.« *Moster* kunde være syg, men i hvor ilde hun befandt sig, forsømte hun dog ikke Komædien. Hendes Læge forordnede, at hun en Aften skulde have Suurdeig under Fødderne, hun gjorde som han sagde, men kjørte hen i Theatret og sad her med Suurdeig under Fødderne. Var hun død der, det vilde have fornøiet hende. *Thorvaldsen* døde i Theatret, det kaldte hun »salig Død«.

Hun kunde tilvisse ikke tænke sig Himmeriges Rige uden at *der* ogsaa maatte være et Theater; det var jo ikke lovet os, men det var dog at tænke; at de mange udmærkede Skuespillere og Skuespillerinder, der vare gaaede forud, maatte have en fortsat Virkekreds. *Moster* havde sin electricke Traad fra Theatret til sin Stue; Telegrammet kom hver Søndag til Kaffe. Hendes electricke Traad var »Hr. *Sivertsen* ved Theater-Maskineriet«. Ham, der gav Signalerne til op og ned, ind og ud med Tæpper og Coulisser.

Af ham fik hun forud en kort og fyndig Anmeldelse af Stykkerne. *Shakspeares* »Stormen« kaldte han »forbandet Tøil! der er saa Meget at stille op, og saa begynder det med Vand

til første Coulisse!« det vilde sige, saa langt frem gik de rullende Bølger. Stod derimod gennem alle fem Acter een og samme Stue-Decoration, saa sagde han, det var fornuftigt og velskrevet, det var et Hvilestykke, det spillede sig selv uden Opstilling.

I tidligere Tid, som *Moster* kaldte Tiden for nogle og tredive Aar tilbage, var hun og nysnævnte Hr. *Sivertsen* yngre; han var allerede da ved Maskineriet og, som hun kaldte ham, hendes »Velgjører«. Det var nemlig i den Tid Skik at ved Aftenens Forestilling paa Stadens eneste og store Theater, kom ogsaa Tilskuere paa Loftet; hver Maskinkarl havde en Plads eller to at raade over. Der var tidt propfuldt og meget fiint Selskab, man sagde, at der havde været baade Generalinder og Commerceraadinder: det var saa interessant at see ned bag Coulisserne og vide hvorledes de Mennesker gik og stode, naar Tæppet var nede.

Moster havde flere Gange været der, baade til Tragedier og Balletter, thi de Stykker, hvori det største Personale traadte op, vare de interessanteste fra Loftet. Man sad saa temmeligt i Mørke deroppe, de Fleste havde Aftensmad med; engang faldt tre Æbler og et Lag Smørrebrød med Rullepølse lige ned i *Ugolin*s Fængsel, hvor Mennesket skulde døe af Sult, og saa blev der et Griin af Publicum. Den Rullepølse var en af de vægtigste Grunde, hvorfor den høie Direction lod Tilskuerpladsen paa Loftet aldeles gaae ind.

»Men jeg var der syv og tredive Gange!« sagde *Moster*, »og det glemmer jeg aldrig Hr. *Sivertsen*.«

Det var netop sidste Aften at Loftet stod aabent for Publicum, da spilledes »*Salomons Dom*«, *Moster* huskede det saa godt; hun havde, ved sin Velgjører Hr. *Sivertsen*, skaffet Agent *Fab* Adgangs-Billet, uagtet han ikke fortjente det, da han stedse gjorde Narrestreger med Theatret og taledede paa Dril; men hun havde nu skaffet ham derop. Han vilde see Komedie-Tøiet paa Vranken, det var hans egne Ord og de lignede ham, sagde *Moster*.

Og han saae »*Salomons Dom*« fra oven og faldt isøvn; man skulde sandelig troe, at han var kommen fra en stor Middag med mange Skaaler. Han sov og blev lukket inde, sad og sov i den mørke Nat paa Theaterloftet, og da han vaagnede, fortalte han, men *Moster* troede ham ikke: *Salomons Dom* var ude, alle Lamper og Lys vare ude, alle Mennesker ude, oppe og nede; men saa begyndte først den rigtige Komedie »Nachspielet«, der var det artigste, sagde Agenten. Der kom Liv i Tøiet! det var ikke *Salomons Dom* der blev givet, nei det var *Dommedag* paa Theatret. Og Alt det havde Agent *Fab* den Frækhed at ville bilde *Moster* ind; det var Tak fordi hun havde skaffet ham paa Loftet.

Hvad fortalte da *Agenten*, ja det var løierligt nok at høre, men der laae Ondskab og Dril paa Bunden.

»Det saae mørkt ud deroppe!« sagde *Agenten*, »men saa begyndte Troldtøiet, stor Forestilling: »*Dommedag paa Theatret*«. Controleurerne stode ved Dørene, og hver Tilskuer maatte vise sin aandelige Skudsmaalsbog, om han turde komme ind med løse Hænder eller med bundne, med Mundkurv eller uden Mundkurv. Herskaber, der kom for silde, naar allerede Forestillingen var begyndt, ligesaa unge Mennesker, der jo umuligt altid kunne passe Tiden, bleve tøjrede udenfor, fik Filtsaaler under Fødderne til at gaae ind med ved næste Acts Begyndelse, dertil Mundkurv. Og saa begyndte *Dommedag* paa Theatret!«

»Bare Ondskab, som Vorherre ikke kjender til!« sagde *Moster*.

Maleren skulde, vilde han ind i Himlen, gaae op ad en Trappe, han selv havde malet, men som intet Menneske kunde skræve op ad. Det var jo kun en Forsyndelse imod Perspectivet. Alle de Planter og Bygninger, Maskinmesteren med stor Uleilighed havde stillet i Lande, hvor

de ikke hørte hjemme, skulde det arme Menneske flytte til rette Sted og det før Hanegal, vilde han ind i Himlen. Hr. *Fab* skulde bare see at han selv kunde komme derind; og hvad han fortalte om Personalet, baade i Komedien og Tragedien, i Sang og i Dands, var nu det Sorteste af Hr. *Fab*, Flab! han fortjente ikke at komme paa Loftet, *Moster* vilde ikke tage hans Ord i sin Mund. Det var nedskrevet det Hele, havde han sagt, Flaben! det skulde komme i Trykken, naar han var død og borte, før ikke; han vilde ikke flaaes.

Moster havde kun eengang været i Angest og Vaande i sit Lyksaligheds-Tempel, Theatret. Det var en Vinterdag, en af de Dage, hvor man har Dag to Timer og Graat. Det var en Kulde og en Snee, men i Theatret skulde *Moster*; de gav »*Herman von Unna*«, dertil en lille Opera og en stor Ballet, en Prolog og en Epilog; det vilde vare ud paa Natten. *Moster* maatte derhen; hendes Logerende havde laant hende et Par Kanestøvler med Laaddent baade ud og ind; de naaede hende op om Benene.

Hun kom i Theatret, hun kom i Logen; Støvlerne vare varme, hun beholdt dem paa. Med Eet blev der raabt Brand; der kom Røg fra en Coullisse, der kom Røg fra Loftet; der blev en frygtelig Bestyrtelse. Folk stormede ud; *Moster* var den Sidste i Logen, – »anden Etage til Venstre, der tage Decorationerne sig bedst ud!« sagde hun, »de stilles altid til at sees smukkest fra den kongelige Side!« – *Moster* vilde ud, de foran hende smækkede i Angest og Ubetænksomhed Døren i; der sad *Moster*, ud kunde hun ikke komme, ind ikke heller; det vil sige ind i Naboens Loge, Gelænderet var for høit. Hun raabte, Ingen hørte, hun saae ned i Etagen under sig, den var tom, den var lav, den var nær ved; *Moster* følte sig i Angesten saa ung og let; hun vilde springe ned, fik ogsaa det ene Been over Rækværket, det andet fra Bænken; der sad hun til Hest, vel draperet, med sit blommede Skjørt, med et langt Been heelt svævende ude, et Been med en uhyre Kanestøvle; det var et Syn at see! og da det blev seet, blev ogsaa *Moster* hørt, og frelst for at brænde inde, for Theatret brændte ikke. Det var den meest mindeværdige Aften i hendes Liv, sagde hun og var glad over, at hun ikke havde kunnet see sig selv, thi saa var hun død af Blussel.

Hendes Velgjører ved Maskineriet, Hr. *Sivertsen*, kom stadig hver Søndag til hende, men der var lang Tid fra Søndag til Søndag; i den senere Tid havde hun derfor midt i Ugen et lille Barn »til Levning«, det vil sige til at nyde hvad der den Dag blev tilovers fra Middagen. Det var et lille Barn fra Balletten, der ogsaa trængte til Mad. Den Lille traadte op baade som Alf og som Page; det sværeste Parti var som Bagbeen til Løven i »*Tryllefløiten*«, men hun voxte til Forbeen i Løven; det fik hun rigtignok kun tre Mark for, Bagbenene gave een Rigsdaler, men der maatte hun gaae krumbøiet og savne den friske Luft. Det var meget interessant at vide, meente *Moster*.

Hun havde fortjent at leve saalænge Theatret stod, men det holdt hun dog ikke ud; heller ikke døde hun der, men skikkeligt og honnet i sin egen Seng; hendes sidste Ord vare iøvrigt ganske betydningsfulde, hun spurgte: »hvad spille de imorgen?«

Efter hendes Død var der nok omtrent fem hundrede Rigsdaler; vi slutte fra Renterne, som ere tyve Rigsdaler. Dem havde *Moster* bestemt til et Legat for en værdig gammel Jomfru uden Familie; de skulde anvendes aarlig til at abonnere en Plads i anden Etage, venstre Side og om Løverdagen, for saa gav man de bedste Stykker. Der var kun een Forpligtelse for Den, som nød godt af Legatet, hver Løverdags skulde hun i Theatret tænke paa *Moster*, der laae i sin Grav.

Det var *Moster*'s Religion.